

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Mars 1928 No. 248

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون
3 بچق، اعلا کاغذ لیسى 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۴۸ - ۱۵ مارت ۹۲۸

اوراق نقدیه سنک تام قارشیلغنی تأمین اتمه بی خاطرینه کتبرمه مشدر .
 اوده سربست آلتون اصولی دکل ، قامبیو آلتونی اصولی قبول
 ایتک ورسمی باقه سنه آمریقا پیاسه سنده قره دی آچدی رفق
 صورتیه قارشیلیق مسئله سنی اداره ایتشدرد .

ن . ن . ن .

عری (ابوالعلاء)

شاعرك كنجلككنده نظم اولنديغندن جزءك كله تابعتي
 قيلندن (سقط الزند) ه كنجلك اشعاريني حاويدر
 دينيلمشدر .

بوديوانك صوكنه (الدرعيات = زرهله دائر)
 نامی آلتنده برطاقم اشعار علاوه ايدلمشدر . (ابوالعلاء)
 دوت ياشندن اعتباراً اعمی ايكن زهرلك نظماً تعريف
 وتوصيفنده كوستردیكي قدرت ، خارقه نوعندن عد
 اولنيور . بعضاری بونی آیری بر اثر عد ایتك ایسترلر .
 بزجه (سقط الزند) ایله بر عد ایتك ده موافقدر .
 چونكه مستقل بر اثر تشكیل ایده جك قدر بیوك دكلدر .
 (درعيات) دخی شاعر اعمانك كنجلك محصولی دكلدی .
 دهاصوكره یازلمشدر . (سقط الزند) ك حاوی اولدینی
 اشعارك ادبی قیمته دائر ایلریده آیریجه بر بحث تخصیص
 ایده جكز .

(ابوالعلاء) لك ايكنی منظم اثری (لزوم ملائیم ،
 یاخود لزومیات = لازم اولیانی التزام ، مقید قافیه لر
 ویا ایکی قافیه لی) نامنده کی دیوانی در که ترجمه ایتدیكمز
 خلاصه لری بورادن آلوب نشر ایدیورز .

(ابوالعلاء) بو دیوانده اللهك وحدانیتنی قبول
 وزهد وتقوادر بحث ایدر ایكن بلااستنا اعتقادات
 دینییه قارشى صوقوشدوردینی اعتراض وانكارلری
 كوروبده اونك دیناره ، پیغمبرلره ، حتی اللهه اینانیدیغنه
 اینانق بك مشكدر . (ابوالعلاء) لك دینی ، اجتماعی ،
 فکری وادبی فلسفه سنی اك زیاده بو (لزوم ملائیم) نده
 كوررسكز . (ابوالعلاء) یتیشجه یه قدر عربدن هیچ
 برشاعر ، هیچ بر فیلسوف بودرجه یه قدر حریت فکریه سنی
 اظهار واعلان ایتماشدی .

(ابوالعلاء) لك آناری منظوم ومنشوردر . (ابوالعلاء)
 ایکیسنده ده بیوك بردها كوسترمشدر . یوزبك یتندن
 زیاده شعر نظم ایتدیكي ، بك چوق منشور اثرلر وجوده
 كتیردیكي بر چوق معتبر شهادتله ایله مروی ایسه ده
 ضیاعدن محفوظ قالان آناری اوچ ، دوت كتابدن
 عبارتدر . اونلردن بری قوجه حكیمك كنجلكده
 سوبلدیكي (سقط الزند = شراره) نامنده کی دیوانیدر که -
 اولجده بیان اولدینی اوزره - کندیسی اوکا مختصر بر شرح
 یازمش و (ضوء السقط = شراره لك ایشینی) نامیه
 تسمیه ایتشدرد . (ابوالعلاء) بو شرحی (ابوز کریاجی
 بن علی التبریزی) یه املا ایلشدی . اوچ بیکدن فضله
 یتتی حاوی اولان بو دیوانه ده صوكره مختلف علما
 طرفندن متعدد شرحلر یازلمشدر . المده بولنان نسخه
 (شرح التنوير) اسمنده کی شرحدر که اوزرنده شارحك
 اسمی یوقدر . (كشف الظنون) بو شرحدن بحث
 ایدیور ایسه ده «بعضاری طرفندن یازلمشدر» دیهرك
 شارحك نامنی مجهول برقیور . بو شرح خراسانده
 یازلمشدر . مقدمه سندن بو آکلاشیلیور . عرب لسانك
 زرهله قدر نه قوتله انتشار ایتدیكي قیده شایان برمسآله در .
 (ابوالعلاء) بك پارلاق قصیده لرینی حاوی اولان بو
 دیوانك کندی حضورنده اوقونماسندن خوشلانمازدی :
 — بو ، كنجلكمده یازمش شیردر . بر چوق
 یرلرنده کندی مدحی حاویدر . مدحك اوقونماستی
 آرزو ایتم ، دیوردی .

بونكه برابر بو دیوانده مندرج اولان قصیده لك
 جمله سی كنجلك محصولی دكلدر . اینجده اولیه قصیده لر
 واردر که ده صوكره یازلمشدر . فقط ا کثرتله اعمی

منقولاتی قورنازجه بر استهزای ادبی ایله رد وعقل دینی اظهار و اعلان ایدیوردی . بو صورتله جدیت شکنده هزل ، ایمان واعتقاد کسوه سی آلتنده کفر والحاد یازمق خارقه نوعندن و (ابو العلا) یه مخصوص ، ادبی بر مهارتدر . شو حالده (ابو العلا) ایلک (الهی قومه دیا) نک موجدی در . بو شاهراهنده مبدعدر . اثر فکر و ادبیات تاریخنده پک بیوک بر اهمیتی حائز اولدینی ایچون ایلریده تورکجه لشدیره بیلجه کمز مهم پارچه لرینی بوستونلره کچیرمهک چالیشه جنز . عین زمانده (دانت) ک (الهی قومه دیا Divina Comédia) سندن ده بحث ایده جکز .

(ابو العلا) نک بوندن ماعدا ده ا بر طاقم مکتوبلری واردرکه هب مطبوعدر . فقط بیوک بر شی تشکیل ایتزلر . موضوع اعتباریله (ابو العلا) نک بعض خصو- صیاتی ، لسان و ادبیاتده کی قدرت ودهاسنی کوستیرر . (معره) داهیسنک اخلافه انتقال ایدن اثرلری بونلردن عبارتدر . (ابو العلا) نک اک بیوک قصوری ده ای ادبی کوسترمک ایچون بر چوق الفاظ مهجوره استعمال ایتسی ، - (لزوم مالایزم) ده اولدینی کی - شعرنده و نثرنده لازم اولمیان شیلری التزام ایله می ایدی . اونک ایچون بوداهی نی نه خواص ، نه ده عوام ای طانیماشدی . چونکه یازدینی شیلر عوامک آکلاویه بیلجه کی سویه دن یوکسک ایدی . فکراً ، فلسفه پک چوق یوکسک ایکن (عمر خیام) کی عوام آره سنده شهرت بولامادی ، خواص ایسه (معره) داهیسنی بر لسان و ادبیات استادی ، بیوک بر شاعر عد ایدرک او مهجور سوزلری بررلقت ، برر بیلمه جه شکننده تحلیل و تفسیر ایله وقت کچیرمشلر ، اعمی داهینک اصل مقصدینک فرقه واره مامشرو یاخود وارمق ایسته مامشلردی . احتمال که (ابو العلا) حر افکارینی ، حر حسیاتی یازمق ایچون هر کسک آکلاویه بیلجه کی بر اسلوبی - بولوندینی عصرک شدتلی تعصبی قارشیسندن - تهلیکلی کوره دک بو مغلط اسلوبی بالخاصه اختیار ایتمشدر . دینیه بیلیرکه (ابو العلا) یازدینی شیلری وباخصوص (لزوم مالایزم) ایله (رساله الغفران) ی ، یعنی (الهی قومه دیا) یی کندی زمانی ایچون دکل ،

مشارالیهک ذکر اولنان ایکی منظوم اثرندن باشقه ضیاعدن قور تولوب اخلافک الهیچن منظوم اثری یوقدر . (معری) - عرب ادبیاتی نظرندن - بلیغ و سلیس سوز انتخاب و کوزل معنار ابداعنده (ابوتمام) و (متنبی) کی بیوک ودهای بر شاعر ایدی . (ابو العلا) نک منشور اثرلرینه کنگجه بونلر منظوم اثرلرندن ده ا آذر . اک مهمی (رساله الغفران) مغفرت مکتوبی و یارساله سی در که بو اثر مشهور ایتالیان شاعر (دانت Dante Alighieri) دن ایکی ، اوچ عصر اول اینجه دن اینجه یه مستهزایانه یازلمش باشلیجه بر (الهی قومه دی) در . بو کون تماماً ثابت اولیورکه (معره) داهیسنی (دانت) طوغمادن ایکی عصر اول « جنت و جهنم » حقنده مکمل بر قومه دی یازمشدر . فقط غریبی شودرکه بو اثرک تحریرندن بری بونجه عصرلر یکمیش ایکن خلق اونی لسان و ادبیاتدن ، شاعر و شعردن باحث بر کتاب ظن ایتشار و مؤلفک اصل مقصدینی آکلاویه مامشلردر . حقیقت آنحق شمدی آکلاشیلیور . بو کتابی سطحی بر نظر ایله اوقویه جق اولورسه کز یازانک الله ، اسلامیه ، دین علماسنک یازدقلمی شیلره متین بر ایمان واعتقاد صاحب اولدیغه حکم ایدرسکز . فقط مدقق و حر بر نظر ایله مطالعه ایدرسه کز و هله اولاده ایمان واعتقاد ظن ایتدیککز شیلرک بر سراب کی اوچوب کیتدیکنی کوررسکز . طرز تحریر اوقدر ماهرانه در که انسان بردن بره حقیقتک فرقه واره مایور . چونکه (معری) بو آرده جنت و جهنم حقنده هر نه یازمش ایسه مطلقاً بر آیت ویا بر حدیث ایله تأیید ایتمشدر . فقط جنت و جهنمک احوالی ، محاوره لری اویله بر شکله ترتیب ایلشدرکه نتیجه اعتباریله جنت و جهنمه عائد شیلرک ضمنی استهزایه وسیله اولمق ایچون بالخاصه سرد ایلدیکنی کورولور . (ابو العلا) نک دینی « عقل و حقیقت » دینی ایدی . بر شعرنده « عقلمدن باشقه هیچ بر مرشد طانیام » دییوردی :

ساتع من یدعو الی الخیر جاهدا وارحل عنهاما می سوی عقلی ایشته (ابو العلا) بو اضحوکه سماویده بتون دینی

بيوك بر انتباه ايله اويانمغه وزمانك حریت فكريه سنه صاحب اولمغه باشلايان شرقك بو عصرى ايچون يازمشدر. اونك ايچون عربك اك صوك بيوك ، داهى ، حكيم وحر فكريلى شاعرينك تجيل نامى ايچون اليوم مصر وسوريه ده شمدى يه قدر كورلماش بر شـكـلـده پك مهم جريانلر اويانمشدر .

(ابوالعلا) نك قرآنه بر نظيره يازديغى ده روايت ايدرلر . بو اثر قرآنك سوره وآيترينه مقابل (فصل) و (غايه) لره تقسيم اولنش واسمنه (الفصول والغايات فى مجازاة السور والآيات) دينلمش ايدى . وقتيله (متنى) حقدنه برغز نه يه يازديغ اون مقاله ده بو قرآن تنظير نندنه بحث ايتمش ايدم . بوراده كى (مجازاة) دن مقصد (تنظير) دره . اترك قرآن حچمنده اولمى وهىچ اولماز ايسه بر قاچ سوره دن متشكل بولمى لازم كلير . حال بو كه اوندن زمانمزه انتقال ايدن شى كوچك بر قاچ جمله دن عبارتدر . اوده شودر :

- ۱ — اقسام بخالق الخيل
- ۲ — والريح الهابة بليل
- ۳ — بين المهرط ومطالع سهيل
- ۴ — ان الكافر لكثير الويل
- ۵ — وان العبر لمكفوف الذيل
- ۶ — اتق مدارج السيل
- ۷ — وطالع التوبة من قبيل
- ۸ — تنج وما اخالك بناج

ترجمه سى

- ۱ — عین ایدرم : آتلى یارادانه
 - ۲ و ۳ — کیجه لین شرط وسهیل یلـدیـزلـری آره سنده اسن روز کارك خالقنه
 - ۴ — كه كافرك باشنه كلهجك فلاكتلر بيوكدر .
 - ۵ — كه عمر پك قيصه در .
 - ۶ — درجه درجه اوغرايه جفك كناهكارلق سيلندن صاقين .
 - ۷ — دها اول توبه كار اولكه
 - ۸ — نجات بوله سين . معافيه نجات بوله جفكى ظن ايتم .
- براز مشـكـلات ايله ترجمه ایده ییلدی کمز بالاده كى پارچه نك نه كوزل بر معناسى ، نه ده بر صنعتى واردر .

اكر (ابوالعلا) قرآنه نظيره اوله رق هپ بويله شيلر يازمش ايسه (رسالة الغفران) ى يازمقده تعقيب ايتديكى غايه دن باشقه بو خصوصده بر مقصد تعقيب ايتديكنه حكم اولونور . روايتـه كوره يازدينى نظيره يى اوقويان كيمسه لار اترك بلاغت وفصاحتى تقدير ايتمكه برابر قرآن كريم كى انسانه تاثير ايتديكى سويله مشلردى . (معرى) : — بو اثرى السهى بر كتاب ديهه تلقى ايديكز .

بر قاچ عصر تجويد ايله اوقويكز . عىنى تاثيرى ياپوب ياپمايه جغنى اوزمان آكلارسكز ، جوانى ويرمشدر .

زكى مغاضر

شرق كلی

نجايه

قلبك رنكنده آل كلر آچمش ،
ديكنلى داغلك اك ديك يرنده ...
ياپراقلر اوستنه آى اينجى صاچمش ،
سودانك صولايان باغچه لرنده ...

بكلدم آل كلر آچيلان يازى ،
آردم اونده كى سحرلى رنكى . .
آردم ايرانى ، هندى ، شيرازى
او قيزيل ياقوتك دوغمامش دنكى ...

اى شرقك آل كلى ، آل دوداقل يار !
اينجه كوكرجينلر اوچمش سمايه . .
شبنمله ايصالنش مور دوداقل يار !
شبنملر حـمـر تله آغلامش آيه ...

قلبك رنكنده ياقوتلر آلم ،
سودا داغلىنك اك ديك يرندين . .
ألمده طويلانش كلرله قالم ،
حافظله سعدينك باغچه لرندن .

موده ۱۷ كانون ثانى ۹۲۸ صالح زكى